

Таким чином укладення зовнішньоекономічних договорів в умовах війни стає складним завданням, яке потребує ретельного вивчення та аналізу ризиків, пов'язаних з форс-мажорними обставинами. Війна може суттєво вплинути на виконання зобов'язань за такими договорами, та призвести до непередбачених фінансових втрат для сторін.

З метою мінімізації ризиків та захисту інтересів сторін, важливо чітко визначити та правильно оформити положення про форс-мажорні обставини в контракті. Це передбачає ретельне вивчення умов форс-мажору, доповнення їх з урахуванням специфіки воєнного часу, чітке визначення механізму дій сторін у разі настання форс-мажору, можливість використання альтернативних способів виконання зобов'язань, а також постійний моніторинг ситуації та адаптацію умов договору до нових реалій.

Список використаних джерел

1. Про торгово-промислові палати в Україні : Закон України від 02.12.1997 р. № 671/97-ВР. Верховна Рада України. ред від 31.03.2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/671/97-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 11.05.2024).

2. Конвенція Організації Об'єднаних Націй про договори міжнародної купівлі-продажу товарів від 11 квітня 1980 року (укр/рос) : Конвенція, Міжнар. док. від 11.04.1980 р. № 995_003. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_003#Text (дата звернення: 11.05.2024).

3. Принципи міжнародних комерційних договорів (принципи УНІДРУА (UNIDROIT): Принципи Міжнар. ін-ту уніфікації приват. права від 01.01.2016 р. URL: <https://www.lawanalytics.top/pages/uni/> (дата звернення: 11.05.2024)

4. Принципи європейського договірного права : Принципи міжнар. права від 01.01.2002 р. URL: Комісії з європейського договірного права https://www.trans-lex.org/400200/_pecl/#head_121 (дата звернення: 11.05.2024)

5. Макаренко О.Ю., Макаренко Н.А. форс-мажорні обставини: виконання договірних зобов'язань у період збройної агресії російської федерації на території. Правовий часопис Донбасу. 2022. Випуск № 2 (79)., 2022. С. 32-39.

Бендіна В.

студентка юридичного факультету

Західноукраїнського національного університету

Науковий керівник: к.ю.н., доцент, доцент кафедри

та міграційної політики ЗУНУ

Саванець Л. М.

ПРОБЛЕМИ МІЖНАРОДНОГО УСИНОВЛЕННЯ ДІТЕЙ ПІД ЧАС ВІЙНИ В УКРАЇНІ

Через повномасштабне вторгнення Росії багато дітей в Україні залишилось не тільки без батьків, але й без цілих родин. Вони змушені покидати свої домівки, рідні міста, села, райони і навіть державу. Ці діти залишилися без батьківської любові, турботи та вимушені у свої молоді роки попрощатися із

дитинством назавжди. Вони чули вибухи, через які ховалися у холодні підвали та бомбосховища, бачили багато крові та нажаль, деякі бачили своїх вже не живих батьків. Багато дітей, та сімей з дітьми були евакуйовані до інших держав.

У перший місяць після початку повномасштабного військового вторгнення Росії в Україну усиновлення було скасовано (а точніше – неможливо). Це стосувалося як довоєнних проваджень, так і нових заяв про усиновлення. Це призупинення не було пов'язане зі змінами в законодавстві, а викликано об'єктивною дійсністю. Державні органи, зокрема суди, які брали участь у процесі усиновлення, призупинили більшість операцій для забезпечення безпечних умов праці працівників. Окремо в Мінсоцполітики наголосили, що міждержавне усиновлення (тобто усиновлення іноземними громадянами або громадянами України, які проживають за межами країни) тимчасово неможливе. Це пов'язано з тим, що Національна соціальна служба, яка здійснює міжнародне усиновлення та видає дозволи на усиновлення, тимчасово припинила розгляд справ про усиновлення. Це тривало близько місяця в районах, де не велися активні бойові дії. У квітні Верховна Рада розповсюдила повідомлення про те, що під час дії воєнного стану зміни в порядку усиновлення не відбулося, а усиновлення здійснюється на загальних підставах з урахуванням норм національного законодавства. Це означає, що проблем із призупиненням процесу усиновлення не було. Насправді процедура усиновлення в Україні (для українців та іноземців) на той час була дуже складною. Наприклад, на окремих територіях, де ведуться активні бойові дії, дитячі центри та суди досі не можуть повноцінно виконувати свої повноваження, тому кожен крок процесу усиновлення (збір необхідних документів, обстеження умов проживання) було дуже складним. Однак відомі випадки, коли певні етапи усиновлення проходили успішно, і зокрема суди продовжували вирішувати усиновлення як завершальний етап усієї процедури. 1 червня 2023 року було відновлено наступну процедуру: для будь-яких громадян іноземних держав, включно з громадянами США, якими вже було встановлено контакт з дитиною, тобто знайомство з нею, але ще не отримано справи, щоб подати документи на усиновлення, ми поновили цей контакт, формування справ та передачі їх в судові органи. Але на сьогоднішній момент таких громадян США, які встановили контакт із дитиною, але не перебували на стадії судового розгляду, у Національній соціальній сервісній службі на зараз не зареєстровано. Скарг на те, що можливо вони подали заяви і встановили контакт, але їм чиняться якісь перешкоди, не надходило ні у Міністерства соціальної політики, ні у Національній соціальній сервісній службі. Відповідно зараз немає інформації про якісь проблеми з усиновленням громадянами США в рамках чинного українського законодавства [1].

У політиці Управління Верховного комісара ООН у справах біженців щодо усиновлення зазначено, що діти, які були евакуйовані до інших держав через настання надзвичайної ситуації, включаючи дітей, яким надано статус біженця в інших країнах, не підлягають усиновленню, через те, що більшість з них не є сиротами. Ці діти потребують конкретний тимчасовий догляд не для усиновлення, а для можливого возз'єднання із своїми рідними сім'ями.

Окрім цього - усиновлення не може відбуватися - якщо:

- є надія на успішний розшук і возз'єднання сім'ї в найкращих інтересах

дитини,

- не минув розумний термін (зазвичай щонайменше два роки), протягом якого будуть зроблені усі найможливі кроки для розшукування батьків або виживши членів сім'ї цієї дитини [2].

Є.Б. Ходирєва зазначає, що вирішення проблем міжнародного усиновлення не можна розглядати лише в правовому полі. Усиновлені діти приїжджають до країни з певними навичками поведінки, набором понять і звичаїв, які вони набули на батьківщині. У незнайомій обстановці дитина відчуває психологічний дискомфорт. Ця ситуація ускладнюється особистими конфліктами, пов'язаними з необхідністю «засвоєння» культури, традицій і звичаїв країни. Забезпечення психологічного благополуччя дитини, культурно-історичних і національних цінностей і потреб, релігійних переконань становлять змістовне ядро інтересів дитини. К. І. Березовська також зазначає, що проблеми, які виникають у зв'язку з усиновленням дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, викликаються тим, що за межами України не можливо контролювати подальшу долю усиновленої дитини [3, с.187]. За статистичними даними, понад 50% українських дітей, які потрапляють за кордон, використовують для торгівлі дитячими органами. За даними Ради Європи, новонароджених немовлят викрали з українських лікарень і використали для пересадки органів. Такі випадки зафіксовано в містах України. З 2001 по 2003 рік тільки в одній клініці Харкова пропало до 300 немовлят. Усиновлення з комерційною метою (усиновлення) оформляється спеціальним правовим актом, прийняття неповнолітньої дитини в сім'ю на правах сина (дочки) для використання у жебрацтві, азартних іграх або для укладення договорів купівлі-продажу, пов'язаних з передачею фактичної власності. За офіційною інформацією, в Україні зареєстровано понад 100 тисяч дітей-сиріт, з них постраждали від торгівлі людьми. Тому, коли іноземці всиновлюють українських дітей, найпоширенішою проблемою - є торгівля дітьми. Корупція є серйозною проблемою в більшості країн, де всиновлюють дітей, і це в поєднанні з нездатністю організувати процес усиновлення прозоро робить цей процес проблематичним бізнесом. Проблема корупції стає ще гострішою, якщо взяти до уваги невідповідне співвідношення багатих (усиновлювачів) і бідних (усиновлювачів). Є багато свідчень про те, коли батьки продавали своїх дітей [4, с.193].

Відсутність дієвих механізмів моніторингу та контролю за дотриманням прав на усиновлення є найнебезпечнішим чинником усиновлення іноземцями дітей, які є громадянами України. Конкретні заходи щодо забезпечення прав усиновлених дітей викладені в Конвенції про захист дітей і співробітництво від 29 травня 1993 р. в галузі міждержавного усиновлення яку Україна так і не ратифікувала. Договір ратифікували або до нього приєдналися багато країн Європейського Союзу, зокрема Німеччина, Польща, Франція та Чехія [4, с.193].

Чому Україні так важливо ратифікувати Гаазьку Конвенцію:

- щоб гарантувати, що міждержавне усиновлення здійснюється в найкращих інтересах дитини і з дотриманням усіх стандартів (що дитина дійсно може бути усиновлена і таку дитину неможливо влаштувати в сім'ю в Україні, що біологічні батьки надали згоду на усиновлення і не отримували фінансової винагороди за таку згоду, що інформація про біологічних батьків та про дитину не захищена, що кандидати в усиновлювачі справді спроможні до

усиновлення та ін.).

- щоб отримувати інформацію про стан дітей, які були усиновлені іноземцями, а держави, в яких перебувають усиновлені з України діти, були зобов'язані надавати таку інформацію.

- щоб створити і контролювати організації, які будуть надавати допомогу іноземцям з усиновленням дітей з України. Це мають бути неприбуткові організації, діяльність яких контролюється державою. Натомість зараз подібні організації діють напівлегально, надаючи послуги з посередництва [5].

Отже, через цю війну постраждало дуже багато дітей які вимушені розпрощатися зі своїм дитинством із своїми рідними батьками. Поки триває ця війна, ніяке міжнародне усиновлення на мою думку відбуватися - не може. Адже ми говоримо про наших українських дітей які були вимушено депортовані із України, які були відібрані від своїх батьків примусово російськими військовими. Слід налагодити систему контролю вивезення цих дітей та повернення їх на нашу територію.

Список використаних джерел

1. Усиновлення під час війни: як зараз відбувається цей процес - Юридична Газета. *Юридична газета – онлайн версія*. URL: <https://yur-gazeta.com/publications/practice/simeyne-pravo/usinovlennya-pid-chas-viyni-yak-zaraz-vidbuvaetsya-cey-proces.html> (дата звернення: 11.05.2024).

2. Міждержавне усиновлення в умовах воєнного стану – роз'яснення Мінсоцполітики. Урядовий портал. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/mizhderzhavne-usinovlennya-v-umovah-voyennogo-stanu-rozjasnennya-minsocpolitiki> (дата звернення: 07.05.2024).

3. Мосейчук А. Переваги та ризики усиновлення іноземцем дитини. *Наше право*. 3-тє вид. Харків, 2020. С. 187.

4. ДРУЖИНІНА В., СКОРОБРУХ К. РЕАЛІЇ З ЖИТТЯ ТА МОТИВИ УСИНОВЛЕННЯ ІНОЗЕМНИМИ ГРОМАДЯНАМИ УКРАЇНСЬКИХ ДІТЕЙ : Вісник. Хмельницьк, 2011. 193 с.

5. До Дня усиновлення: чому Україні слід ратифікувати Гаазьку конвенцію про усиновлення?. Democracy justice reforms. URL: <https://dejure.foundation/fg95g1axk1-do-dnya-usinovlennya-chomu-ukran-sld-rat/> (дата звернення: 07.05.2024).